

Keywords: *operations research, mathematical methods of operations research, optimal procurement plan, production optimization.*

Науковий керівник:
Хилько І.І.,
старший викладач
кафедри економічної кібернетики
і математичного моделювання,
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.439.63.053.3

**РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОСТАЧАННЯ (ЗБУТУ) АГРАРНОЇ
ПРОДУКЦІЇ ЗА УМОВИ ОБМЕЖЕНОСТІ ДОСТУПУ ДО ПРОДУКТІВ
СПОЖИВАННЯ, НОРМОВАНОГО СПОЖИВАННЯ ПРОДУКТІВ
ХАРЧУВАННЯ**

Жебко Олександр Олегович,
аспірант першого року навчання спеціальності 051 Економіка
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у статті розглянуто ресурсний потенціал збуту аграрної продукції за умови обмеженості доступу до продуктів споживання та підвищення ефективності збуту аграрної продукції при нормованому її споживанні. Автором запропоновано стратегії підвищення ефективності збуту аграрної продукції.*

Ключові слова: *ресурсний потенціал, продовольча безпека, обмеженість споживання продуктів харчування, збут аграрної продукції.*

В умовах продовольчої кризи (2022) значно розширюється зміст поняття «ресурсний потенціал постачання (збуту) аграрної продукції». Актуальність даного дослідження зумовлюють існуючі теоретичні та практичні проблеми, пов'язані з обмеженим фізичним та економічним доступом до продуктів харчування та при нормованому їх споживанні.

Ресурсний потенціал постачання аграрної продукції є важливим для забезпечення продовольчої безпеки населення, а також для експорту сільськогосподарської продукції, який є одним з основних джерел доходів для багатьох країн. Ресурсний потенціал постачання аграрної продукції охоплює комплекс чинників, які впливають на виробництво, збір, переробку та постачання сільськогосподарської продукції на ринок, а також визначається не тільки обсягами виробництва, але й якістю продукції та її вартістю на ринку [2].

До головних чинників ресурсного потенціалу постачання аграрної продукції відносяться [3]:

- площа оброблюваних земель;
- рівень технічного оснащення виробництва (включаючи наявність машин та обладнання для обробки та збирання врожаю);
- використання відповідних добрив та засобів захисту рослин;
- кліматичні та погодні умови;
- кваліфікація працівників сільського господарства;
- рівень фінансової підтримки від держави тощо.

Одними з важливих чинників, що впливають на ринкову вартість продукції, є конкуренція між виробниками та співвідношення попиту і пропозиції [1].

Щоб збільшити ресурсний потенціал постачання аграрної продукції, необхідно розвивати інновації в сільському господарстві, вдосконалювати технології виробництва, підвищувати кількість та якість продукції та розширювати асортимент продуктів.

Втім, ресурсний потенціал постачання аграрної продукції може бути високим навіть за умови обмеженості доступу до продуктів споживання. Наприклад, в країнах з високим рівнем виробництва сільськогосподарської продукції може бути велика кількість збережених запасів, але громадяни можуть не мати змоги придбати ці продукти [7].

Обмеженість доступу до продуктів споживання може призвести до нерівномірного розподілу аграрної продукції, зокрема до того, що більша частина продукції буде експортуватися за кордон, тоді як місцеве населення не матиме достатньої кількості продуктів харчування.

Однак, у більшості країн існують програми державної підтримки, які спрямовані на забезпечення доступу до продуктів харчування для вразливих груп населення. Такі програми можуть включати в себе соціальні допомоги, виплати на дітей, безкоштовні шкільні обіди, продуктові набори за програмою ЮНІСЕФ та інші заходи [4].

Крім того, важливим є розвиток інфраструктури для зберігання та транспортування сільськогосподарської продукції, щоб зменшити логістичні витрати та забезпечити доступ до продуктів харчування у віддалених районах проживання. Обмеженість доступу до продуктів споживання може бути викликана як економічними, так і фізичними чинниками.

Економічна обмеженість доступу до продуктів споживання відбувається, коли люди не мають достатньої кількості грошей, щоб придбати необхідні продукти харчування. Це може статися з різних причин, таких як [7]:

- низький рівень доходу: люди з низьким доходом можуть не мати достатньо коштів, щоб купувати необхідні продукти харчування;
- розбалансованість попиту і пропозиції: в деяких країнах рівень інфляції може призвести до зростання цін на продукти харчування, що робить їх недосяжними для більшості населення;

- рівень безробіття: люди, які не мають роботи або мають низькооплачувану роботу, можуть не мати достатньо коштів, щоб придбати необхідні продукти харчування;

- соціальна дискримінація: деякі люди можуть мати обмежені можливості та не можуть через це знайти роботу, або отримати належний рівень заробітної плати через дискримінацію на основі раси, статі, національності або інших чинників.

Економічна обмеженість доступу до продуктів споживання може мати серйозні наслідки для здоров'я та добробуту людей, особливо для тих, хто вже знаходиться за межею бідності. Тому важливо розробляти та впроваджувати політики та програми, які забезпечують доступ до продуктів харчування для всіх людей, незалежно від їхнього доходу.

Фізична обмеженість доступу до продуктів споживання відбувається, коли людина не має можливості фізично отримати доступ до необхідних харчових продуктів. Це може бути спричинено різними чинниками, такими як [8]:

- географічні обмеження: люди, які живуть у віддалених районах, можуть мати обмежений доступ до продуктів споживання через відсутність торгових точок у своєму районі;

- економічні обмеження: недостатня кількість робочих місць або повна їх відсутність у районі проживання, відсутність фізичного доступу до банківської системи;

- фізичні обмеження: люди з особливими потребами можуть мати складнощі з пересуванням і отриманням доступу до продуктів споживання;

- культурні обмеження: у деяких культурах можуть бути обмежені деякі продукти харчування через релігійні або інші переконання.

Фізична обмеженість доступу до продуктів харчування є серйозною проблемою, яку необхідно вирішувати на рівні держави, впроваджуючи програми підтримки незахищених верств населення.

Оскільки, обмеженість доступу до продуктів споживання може становити виклик для забезпечення продовольчої безпеки, то важливо розглядати різні підходи до забезпечення доступу до продуктів харчування, включаючи розвиток інфраструктури та програм державної підтримки з метою отримання нормованого споживання продуктів.

Збут аграрної продукції за умови нормованого споживання продуктів харчування визначається попитом на ці продукти на ринку. Нормоване споживання продуктів харчування визначається на основі рекомендацій фахівців з харчування та дієтики і передбачає необхідну кількість поживних речовин, вітамінів та мінералів для забезпечення здорового харчування людини [5].

Для успішного збуту аграрної продукції за умови нормованого споживання продуктів харчування необхідно забезпечити виробництво якісних та безпечних продуктів, які відповідають стандартам та вимогам ринку й нормам споживання. Крім того, важливо забезпечити ефективну систему збуту,

яка включає в себе ефективне зберігання, транспортування та розподіл продуктів на ринку [6].

Для підвищення ефективності збуту аграрної продукції можна використовувати різні стратегії, такі як:

- розвиток мережі продажу: розширення кількості торгових точок та дистриб'юторських мереж для забезпечення доступності продуктів для споживачів;

- продаж напряму: залучення клієнтів безпосередньо до виробника шляхом організації фермерських ринків або онлайн-магазинів;

- експорт: розширення збутових ринків за межами країни для забезпечення більш широкого збуту продукції;

- маркетингові акції: проведення рекламних кампаній та акцій для збільшення попиту на продукцію.

Нормоване споживання продуктів харчування визначається на основі досліджень споживання продуктів харчування на душу населення в країні. Залежно від країни та її культурних, економічних та соціальних особливостей, норми споживання можуть відрізнятися [8].

Ресурсний потенціал постачання (збуту) аграрної продукції за умови нормованого споживання продуктів харчування визначається як можливість забезпечення населення країни продуктами харчування з урахуванням обсягів виробництва та споживання продуктів харчування. Забезпечення рівномірного та достатнього споживання продуктів харчування є однією з основних функцій сільського господарства в будь-якій країні [4].

Ресурсний потенціал постачання аграрної продукції визначається різноманітними чинниками, такими як кліматичні умови, рівень технологічного розвитку, наявність необхідних ресурсів, рівень інфраструктури та інші. Фізична та економічна обмеженість доступу до продуктів споживання може впливати на постачання та споживання аграрної продукції. Недостатня кількість продуктів, брак коштів, обмеження на ввезення продуктів та інші фактори можуть стати перешкодою для забезпечення населення достатньою кількістю продуктів харчування. Збалансоване харчування є важливим фактором для збереження здоров'я та підтримки фізичного та психічного стану організму.

Отже, необхідно розвивати сільське господарство та підтримувати розвиток інфраструктури для забезпечення належної кількості продуктів харчування для населення. Необхідно підтримувати ініціативи з питань розвитку продовольчої безпеки та шукати рішення, щоб запобігти порушенню забезпечення населення продуктами харчування.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В. Г. (2004) Економіка аграрних підприємств: підручник для вищих навчальних закладів, 2-ге вид., доп. і перероб., 624 с.

2. Батигіна, О. М. (2011). Сільськогосподарська продукція як об'єкт обігу на аграрному ринку. Підприємництво, господарство і право, (2), С.38-41.

3. Гладій М. В. (1998) Використання виробничо-ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки України (питання теорії, методології і практики): моногр., 294 с.

4. Григоренко О. (2010). До питання моніторингу стану харчування населення України. *Commodities and markets*, 10(2), С.118-124.

5. Деякі питання продовольчої безпеки : Постанова Кабінету Міністрів України, редакція від 21.10.2011, № 1379. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1379-2007-%EF> (дата звернення 25.02.2023)

6. Кундєєва, Г. О. (2014). Історичний підхід до становлення продовольчої безпеки та сталого розвитку. *Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку підприємств харчової промисловості*, 162 с.

7. Митченко, О. О., Нігаєва, О. Е. (2013). Оцінка рівня споживання і витрат населення на продукти харчування в Україні та світі. *Продуктивність агропромислового виробництва. економічні науки*, (23), С.108-112.

8. Сичевський, М. П. (2019). Глобальна продовольча безпека та місце України в її досягненні. *Економіка АПК*, 1, С.6-17.

9. Фтомова, О. С. (2018). Рівень життя, бідності та нерівності в Україні та країнах Європи. *International Scientific Journal «Internauka»*, 9 с.

Abstract: *The article examines the resource potential of agricultural production distribution if limited access to consumer products and increasing the efficiency of selling agricultural products with rationing consumption. The author proposed strategies for increasing the efficiency of sales of agricultural products.*

Ключові слова: *resource potential, food security, limited food consumption, sale of agricultural products.*

Науковий керівник:

Шебаніна О.В.

д-р. екон. наук, професор,

професор кафедри економічної кібернетики

і математичного моделювання,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 658.8

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЮ

Задорожня Крістіна Юріївна,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *встановлено, що організація маркетингової діяльності готелю є важливим елементом успішного бізнесу в готельній індустрії.*